

**Griffie**

Commissie Ruimte en Milieu

**Datum commissievergadering** :

**DIS-stuknummer** : 1415202  
**Behandelend ambtenaar** : J.C. Buys  
Ruimtelijke Ontwikkeling en Handhaving/ Bureau  
**Directie/bureau** : Programma's, Projecten en Advies  
**Nummer commissiestuk** : RM-1265  
**Datum** : 13 mei 2008  
**Bijlagen** :

---

**Onderwerp:**

Robuuste Verbinding De Beerze

---

**Voorstel van GS aan PS:**

Ter kennisneming

uitvoerende rol

---

**Opmerkingen van het Presidium/Griffie:**

Griffier van Provinciale Staten,  
namens deze,

mr. drs. E.J.A.M. de Groot

# Notitie ten behoeve van: Commissie Ruimte en Milieu

## Inleiding

Op 22 februari 2008 hebben wij u op hoofdlijnen geïnformeerd over het programma Mooi Brabant. Uw commissie heeft toen verzocht om nadere informatie, welk verzoek wij met deze notitie inwilligen. Inmiddels heeft uw commissie in het kader van het opstellen van de Interim Structuurvisie (ISV) ons voorstel ontvangen om voor de Robuuste Verbinding De Beerze een inrichtingsvisie op te stellen, die de status van structuurvisie krijgt. Daarmee is een belangrijk deel van de aanpak van het project De Levende Beerze ingekaderd.

In deze notitie informeren wij u nader over de wijze waarop wij, samen met de gemeenten, het waterschap De Dommel en maatschappelijke organisaties het project De Levende Beerze vanuit dat kader vorm willen geven.

Tevens informeren wij u met over de inzet van het budget ad € 7,5 miljoen die Provinciale Staten beschikbaar hebben gesteld voor de uitvoering van het project.

## Doelstelling Project de Levende Beerze

De aanleiding van het project ligt in de opgave vanuit de Nota Ruimte, waarin een Robuuste Verbinding in het Beerzedal is opgenomen. Deze opgave is, in de vorm van een op de kaart aangegeven zoekgebied, doorvertaald in de reconstructieplannen die Provinciale Staten in 2005 hebben vastgesteld. Daarin is vastgelegd dat de begrensde EHS wordt versterkt door een Robuuste zone toe te voegen. Hierbij kiest het college ten principale voor de realisatie door agrarisch en particulier natuurbeheer. Met LNV zijn dan ook afspraken gemaakt om in de eerste periode van uitvoering van het Reconstructieplan niet over te gaan tot een begrenzing van de Robuuste Verbinding, maar te kijken waar de mogelijkheden voor de grondeigenaren liggen.

Het project heeft een inhoudelijk en een procesmatig doel. Het inhoudelijke doel is het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, die ten minste ertoe leidt dat er een Robuuste Verbinding (RV) ontstaat in –globaal- het dal van de Grootte Beerze. Dit in samenhang met het realiseren van de wateropgave (beekherstel, waterberging, terugdringen verdroging in natte natuurplekjes).

Integrale gebiedsontwikkeling betekent dat de realisatie van andere reconstructiedoelen, in het bijzonder landbouwkundige structuurversterking, steeds onderdeel uitmaken van het project. Het procesmatige doel is het dusdanig vormgeven van de uitvoering van projecten, dat de lokale overheden (gemeenten en waterschap) én belanghebbenden in het gebied (boeren, burgers, buitenlui) van begin tot eind actief betrokken zijn en trots zijn op de gezamenlijk bereikte resultaten.

Om meer zicht te krijgen op de beste realisatie van de Robuuste Verbinding is de afgelopen jaren een ontwerprijstvraag door de EO-Wijersstichting uitgeschreven. Deze rijstvraag heeft inspirerende ideeën opgeleverd, die voor een deelgebied (De Kleine Beerze tussen Vessem en Oostel- en Middelbeers) concreet zijn uitgewerkt. De uitkomst van de rijstvraag is een belangrijke inhoudelijke basis voor de verdere invulling en realisatie van de RV De Beerze.

## Aanpak

Wij hebben in oktober 2007 het uitvoeringsprogramma “De Beerze” vastgesteld. Dit programma schetst op hoofdlijnen de aanpak voor het project. In feite is het project een programma van op dit moment 9 (deel)projecten, ingebed in een aantal activiteiten voor de gehele Beerze. Het

uitvoeringsprogramma heeft 2018 als eind van de uitvoering voor de gehele Beerze; deelprojecten kunnen eerder afgerond zijn.

## **Organisatie**

Realisatie van de RV DE Beerze is een co-productie van provincie, waterschap, gemeenten en maatschappelijke organisaties. De provincie coördineert voor de gehele RV. Ieder deelproject kent een organisatie die de trekkende rol heeft. Momenteel is dat vaak het waterschap De Dommel; voor één deelproject (Sleutelproject De Kleine Beerze) is dat de provincie. Afhankelijk van aard en inhoud van toekomstige deelprojecten kunnen ook gemeenten of maatschappelijke organisaties de rol van projecttrekker gaan vervullen. In het uitvoeringsprogramma is de volgende projectstructuur opgesteld.

Een ambtelijk kernteam coördineert de uitvoering van het programma De Beerze. In dit kernteam nemen provincie, gemeenten, waterschap, DLG, terreinbeherende organisaties (via Brabants Landschap) en ZLTO deel. Een opdrachtgeversoverleg met vertegenwoordigers van de overheden op managementniveau zorgt ervoor dat de uitvoering van het programma zijn beslag kan krijgen qua mensen en middelen. Om de (ontwerp)kwaliteit van de uitvoering te borgen én om de toegevoegde waarde van de EO-Wijersprijsvraag levend te houden begeleidt een Kwaliteitsteam het programma en de deelprojecten.

Op bestuurlijk niveau is er voor de gehele RV een bestuurlijke werkgroep, waarin de provincie, de gemeenten, het waterschap en de voorzitters van de reconstructiecommissies zitting hebben.

## **Toekomstperspectief en Structuurvisie**

Voor de gehele Beerze heeft de Dienst Landelijk Gebied, met intensieve en interactieve betrokkenheid van gemeenten, waterschap, terreinbeheerders een Toekomstperspectief “De Levende Beerze” opgesteld. Dit Toekomstperspectief is een nadere uitwerking van de integrale opgave voor de Robuuste Verbinding en heeft tot doel een inhoudelijk kader te bieden voor de concrete uitwerking in de deelprojecten. Het Toekomstperspectief bouwt voort op de ideeën die de EO-wijersprijsvraag heeft opgeleverd en geeft invulling aan de vereisten zoals die zijn neergelegd in het landelijke en provinciale beleid voor de Robuuste Verbinding.

Het Toekomstperspectief is gepresenteerd in de bestuurlijke werkgroep De Beerze en daar enthousiast ontvangen. Discussiepunt daarbij is de mate waarin er een rol is weggelegd voor agrariërs in de realisatie van de RV door agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer. Onze inzet is deze, uitgaande van de doelstellingen voor de RV, optimaal in te vullen. Graag informeren wij u over dit Toekomstperspectief in de vorm van een presentatie in uw vergadering van 6 juni 2008.

Wij werken, zoals is aangegeven in de Interim Structuurvisie, dit Toekomstperspectief verder uit tot een inrichtingsvisie (met de status structuurvisie) in termen van de nWRO, inclusief het opstellen van een planMer en de bijbehorende mogelijkheden tot inspraak en beroep. De doorlooptijd hiervan bedraagt 9 à 12 maanden.

## **Uitvoering**

Gelet op de opgave om de resultaten van Mooi Brabant al deze collegeperiode zichtbaar te laten zijn nemen wij, samen met het waterschap de Dommel en de gemeenten, de uitvoering vanaf nu al ter hand. Dit is goed mogelijk, omdat het waterschap De Dommel momenteel een aantal projecten in uitvoering heeft (Esche Stroom, Baest Spoordonk en Smalwater Noord) dan wel voorbereidt (Aa of Goorloop en Dalemsch Stroompje (inclusief de Pielis)). Deze en toekomstige projecten kunnen voor een belangrijk deel gefinancierd worden uit de reguliere middelen (ILG, POP, provincie, waterschappen en gemeenten) voor realisatie van natuur-, landschaps-, water- en landbouwdoelen

(zie ook de § “Inzet budget Mooi Brabant aan het eind van deze notitie).

De provincie start, met ondersteuning door de Dienst Landelijk Gebied, de planvorming voor het Sleutelproject Kleine Beerze op. Voor dit gebied heeft de Grontmij een winnend ontwerp gemaakt in het kader van de EO-Wijersprijsvraag. Dit ontwerp is de basis van het op te stellen inrichtingsplan, dat wij in 2010 gereed willen hebben. Het opstellen van dit inrichtingsplan brengt het opstellen van een MER en de gebruikelijke mogelijkheden voor inspraak en bezwaar met zich mee. In overleg met gemeenten (Oirschot en Eersel) en waterschap werken wij de te doorlopen procedure uit.

In andere delen zijn in het recente verleden projecten uitgevoerd (Westelbeers, Grootte Beerze ten noorden van Spoordonk, Logtse Velden, Smalwater Zuid). Voor deze gebieden en de overige deelgebieden gaan wij in 2009 na of en zo ja welke inrichtingsmaatregelen nodig zijn om te komen tot de gewenste integrale gebiedsontwikkeling. Parallel hieraan loopt een project dat tot doel heeft de knelpunten met snel- en spoorwegen op te heffen. Uiterlijk 2011 is –voor zover nodig- in de gehele Beerze bekend wat de concrete opgave is en hoe deze gerealiseerd gaat worden.

Wij betrekken, samen met waterschap en gemeenten de belanghebbenden en bewoners intensief in alle gebiedsprocessen. Dit mede vanuit de wens voort te bouwen op de EO-Wijersprijsvraag. Een goed voorbeeld van het betrekken van belanghebbenden en bewoners is de wijze waarop waterschap De Dommel het project Essche Stroom aanpakt.

## **Planning**

### **2008**

- Afronden Toekomstperspectief “De Levende Beerze”
- Start opstellen structuurvisie voor de RV De Beerze met een brede communicatie (o.a. het Beerzeboek).
- Start planvorming de Kleine Beerze: omzetten winnend prijsvraagontwerp naar een inrichtingsplan (Provincie / DLG).
- Uitvoering deelprojecten Essche Stroom, Smalwater Noord, Baest-Spoordonk (Waterschap de Dommel).
- Voorbereiding uitvoeringsplan Aa of Goorloop / Dalemsch Stroompje (AGD, Waterschap de Dommel).
- Oppakken en faciliteren passende initiatieven.

### **2009**

- Afronden structuurvisie RV De Beerze.
- Planvorming Kleine Beerze en AGD.
- Uitvoering Essche Stroom.
- Start planvorming overige deelgebieden.
- Oppakken en faciliteren passende initiatieven.

### **2010**

- Afronding planvorming Kleine Beerze en AGD en start uitvoering
- Uitvoering Essche Stroom
- (Start) planvorming overige deelgebieden
- Oppakken en faciliteren passende initiatieven.

## **Inzet budget Mooi Brabant**

Het project heeft, zoals hiervoor aangegeven, een brede doelstelling te weten integrale gebiedsontwikkeling die ertoe leidt dat de Robuuste Verbinding tot stand komt in samenhang met de overige opgaven in het gebied. Meer concreet:

- Realisatie van de doelstelling uit de Nota Ruimte om te komen tot een robuuste aaneenschakeling (in tijd en ruimte) van de natuur- en bosgebieden tussen de Belgische Grens en Den Bosch.
- De wateropgave: herstel van het watersysteem zodat de ecologische kwaliteit en de veiligheid verbeteren.
- Verbetering van de productieomstandigheden voor de landbouw, zodat deze duurzaam (economisch, ecologisch en sociaal) kan blijven voortbestaan.
- Verbeteren van de leefbaarheid van het landelijk gebied. Het gaat hierbij om toeristisch-recreatieve ontwikkeling, verbreding van de landbouw, mede voorzien in de lokale woningbehoefte, etc.

Vanuit POP, ILG en reguliere provinciale middelen zijn er budgetten beschikbaar voor:

- de feitelijke realisatie van de Robuuste Verbinding (verwerving of functiewijziging gronden, inrichting en beheer), inclusief eventueel benodigde bedrijfsverplaatsingen;
- realisatie wateropgaven (via de bestuursovereenkomst met de waterschappen);
- landbouwstructuurversterking;
- verbreding en verduurzaming van de landbouw;
- verplaatsen en beëindigen intensieve veehouderijbedrijven vanuit extensiveringsgebieden;
- landschap en cultuurhistorie.

Omdat er nog geen concrete uitwerkingen zijn voor de gehele Robuuste Verbinding kunnen wij vooralsnog geen exacte raming maken van de benodigde budgetten en dus evenmin exact inschatten waar tekorten zullen optreden. Wel is duidelijk dat, om de brede doelstelling van het project te kunnen realiseren er aanvullende gelden benodigd zijn voor:

- Verbeteren leefbaarheid;
- Verplaatsen intensieve veehouderijbedrijven buiten extensiveringsgebieden: de extensiveringsgebieden zijn aangewezen aangrenzend aan de begrensde EHS en bebouwing. Het zoekgebied van de Robuuste verbinding bevat, met name in het zuidelijk deel, ook verwevingsgebied. Afhankelijk van de uiteindelijke concrete begrenzing zullen er 5 à 10 intensieve veehouderijen die nu niet in extensiveringsgebied liggen ook uitgeplaatst moeten worden.
- Landschap en cultuurhistorie (buiten de EHS en RV): mogelijk zijn de bestaande budgetten, die provinciebreed inzetbaar zijn, ontoereikend en is voor de Robuuste Verbinding extra budget benodigd.
- Kosten van onderzoek en planvorming.

Wij stellen voor om het vanuit Mooi Brabant beschikbare budget als volgt in te zetten:

1. Verbeteren leefbaarheid, landschap en cultuurhistorie: € 3 miljoen;
2. Verplaatsen intensieve veehouderijbedrijven: € 3,75 miljoen;
3. Onderzoek en planvorming € 750.000.

Eén en ander kan zonder dat er nieuwe subsidieregelingen opgesteld hoeven te worden. De gelden voor leefbaarheid, landschap en cultuurhistorie zetten wij in onder gebruik making van de subsidieverordening landelijk gebied (indien nodig met enige aanpassingen om de inzet van gelden mogelijk te maken). Verplaatsing Intensieve Veehouderijbedrijven zetten wij in via de VIV-

regelingen (met een aanpassing van het werkingsgebied van die regeling). Onderzoek en planvorming krijgen hun beslag via opdrachtverlening.

Gelet op de planning verwachten wij dat het merendeel van de gelden aan het eind van de collegeperiode (2010 en 2011) wordt ingezet. In 2009 hebben wij meer zicht op het bestedingsritme, als de structuurvisie is vastgesteld en voor alle deelgebieden zicht is op de concrete opgaven. Voor planvorming en onderzoek en voor het faciliteren van passende initiatieven zal ook in de jaren 2008 en 2009 enig budget benodigd zijn. Vooral nog gaan wij daarbij uit van de volgende programmering:

2008: € 250.000

2009: € 250.000

2010: € 3.500.000

2011: € 3.500.000

's-Hertogenbosch, 13 mei 2008,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant